

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

10
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10
Փարայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. գաւառական բոքս-տարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժա-հորդք ալ կը կոչուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ռիգա փաղա խան Թ. 44: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չէ տրուիր: Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրոշմ. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լլայ:

Ս.Ո. ԸՆԹԵՐՅՈՂՍ

Յաւալի սակայն անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է այսօր թէ մեր ժողովուրդը լրագիր կարդալ չտիրեր, հակառակ լրագրաց դիւրագնութեան որոյ նմանը հրապարակին վրայ տեսնուած չէր երբեք: Եւ սակայն այս ամեն զոհողութեամբ հանդերձ լրագրութիւնը տակաւին յարգելի չէ եղած յաջա ժողովրդեան. հետեւաբար և օրական թերթերը միշտ վընասուց ենթակայ եղած են: Թէեւ դառն ճշմարտութիւն մ'է, սակայն անտարակուսելի է որ մեր ժողովուրդը մեծաւ մասամբ աւելի նախամեծար կը համարի երկու օրի կամ սուրճ խմել, քան Հայրենիք մը կարդալ: Ըսել է թէ քաղաքական աշխարհին լուրերը իմանալու, օգտակար հրատարակութիւնները կարդալու, միայն մշակելու և դադարիւններն ազնուացնելու փափաք և հետաքրքրութիւն միւտ գտած չէ տակաւին մեր հասարակութեան մէջ, որ ըսել է խիստ չաւալի վիճակ մ'ունի այսօր:

Մեր նորուս երիտասարդներէն շատեր ընդհանրապէս եւրոպական թերթեր կը կարդան. իսկ աղգային թերթերն ձեռքերնին անգամ առնուլ չեն ուզեր, իբր թէ աղգային թերթ կարդալ, աղգային լուրեր առնուլ և դաւառաբանակ աղգայնոց վիճակին տեղեկանալ նախատինք, անպատուութիւն մ'եղած լինէր. այս դադարիւն ըստ մեզ անմեկնելի է: Կան ալ որ լրագրին վերջնութեան դիտողութիւն կընեն, իբր թէ Հայ խմբագիրը եւրոպական թերթերու խմբագիրներու պէս քանի մը հաղար ոսկի դրամագլուխ ունենային. կամ թէ խոշոր գիրքով աղգային լրագիր հրատարակուելու ատեն իրարու ձեռքէ պիտի խլէին և խմբագիրը պիտի քաջալերէին:

Ինչ որ է, այս ամենը առ այժմ անգարմանելի կերևի, թերևս ժամանակի լուսաւորութիւնը կարող ըլլայ դարմանել և ընթերցանութիւնը ծաւալել:

Այս տեսութեամբ է ահա որ մեր պարտաւորեցանք առ հարկի մեր լրագրին դինը դարձեալ 10 վարայի իջեցնել այսօրուրէն սկսեալ, և չորեքշաբթի օրէն հետաքրքրական և խիստ կարևոր ու հրահանգիչ վէպ մը թարգմանել Ս. Է. Ե. օանդը Տիւմայի (հեղինակին) անմահ անունն պիտի բաւական է այս դործին

կարևորութիւնն ու արժէքը հասկնելու:

Կը ցաւիմք որ մեր մեծարդոյ պաշտօնակցաց հետ կանխաւ ունեցած համաձայնութեան մը հակառակը կը վարուիմք այսօր. սակայն ինչ կարող էինք ընել, երբ ժողովրդեան անտարբերութեան պատճառաւ հազիւ օրական թերթի ու դրոշմի ծախքը կը ճարէինք, այն ալ մեծ տառապանքով ու անձկութեամբ: Ո՛վ կուզէ որ մեր այսքան զոհողութիւններէ ետեւ նիւթական մեծ վնասներու մատնուիմք և մեր ճակտին քրտանց աշխատութիւնը բոլորովին ապարդիւն ելնելով, Հայ խմբագիրն լոկ չոր հաց ու տեղու դատապարտուի, և միւս կողմանէ դրական տաժանելի աշխատութիւններով սլարապի գէշեր ցերեկ, դօրն ի ըսն, յոգնելով, վատակելով և քրտընելով:

Ուստի այս մասին մեղադրանաց արժանի մէկը եթէ կայ, այն ալ ժողովուրդն է որ լրագրութիւնը իբրեւ պէտք մը չէ նկատած իրեն և տակաւին նկատելիք ալ չունի մինչև որ ժամանակը դադարաւորաց ահազին յեղափոխութիւն մը չարտադրէ:

Սպասէ՛ք և յուսա՛ք:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

Իրիթիրի-Չարքօ յունական խնդրոյն համար Բ. Դրան ասկէ առաջ դեսպանաց զրկած ծանուցադրին ի պատասխանի այս վերջինները հաւաքական ծանուցագիր մ'ուղղեցին Բ. Դրան առջի օր, որով կը յայտարարեն թէ այս խնդրոյն լուծման միակ միջոցը արդէն կնքեալ պայմանագրութեան համեմատ կարգադրութիւն մ'ընեն է:

— Առաջին նախարարը անցեալ շաբթու երկու անգամ Անդղիոյ դեսպանատունն երթալով, լորտ Տիւմբրիին հետ երկարօրէն տեսակցեցաւ:

— Հեռագրաց և թղթատարութեան տեսչութիւնը Պալատաւի և Պէրութի մէջ երթևեկող թղթատարութիւնը որ 15 օրըն անգամ մը տեղի կունենար, երկուքի վերածել որոշեալ է:

— Պաթուկէն հասած տեղեկութիւնը կը ծանուցտեն թէ Սրբուրին մահմէտականք Տաճկաստան գաղթելու կը պատրաստուին:

Վազըթի մէջ հետեւեալը կը կարդանք:

Պէրլինի դաշնագիրը թէև Պաթուկէ աղատ նաւահանգիստ հրատարակած էր, սակայն Ռուսիա այս նաւահանգիստէն քիչ հեռի 18 խոշոր թնդանօթներով զինեալ ամրութիւններ շինած է. ասկէ դատ Սէվասթափօլէն 30 թնդանօթ բերուած և Պաթուկէ մէջ պահուած են: Այս քաղաքին բարձունքը ուրիշ պաշտպանողական խել մը բաներ ալ շինուած ըլլալով, նաւահանգիստը 15 օրուան մէջ առաջին կարգի զինուորական նաւահանգիստ մը կընայ ըլլալ 14 դրահաւոր պարունակելու կարող, Պաթուկէ Կասպից ծովու հետ միացնող երկաթուղին ալ քիչ ատենէն կը լրանայ:

Օտէպայի և Կէրչի նաւահանգիստներն ալ զօրացած են. և ռուսական զինքեր մինչև Կասպից ծով ամենայն դիւրութեամբ կրնան զրկուիլ, անկէ ալ երկաթուղիով անդրիական քահեր գտնուած տեղերը:

— Սթամպուլի շարաթ աուր թըւոյն մէջ Յ. Ա. ոտորագրութեամբ հրատարակեալ նամակ մը որ հաւանականաբար Աճէմեան Յովհաննէս Էֆէնտի կը վերաբերի, դառնապէս կը դանդաղի Շարլը Շնայտըր Էֆէնտի անուն անձի մը դէմ որ իւր անբարոյական կնով հետ կը կենակցի և միակ աղջիկը չուղեր յանձնել իւր հօրը (Աճէմեան Էֆ. Ի) հակառակ Հայոց Պատրիարքարանի հրաւիրանաց. ըսելով թէ ինքը յիշեալ կնով հետ ամուսնացած է, թէ Գաղղիոյ հպատակ է և ինչ և ինչ:

— 150 ի չափ դործաւոր, Մահմէտական Հայ և Քիւրտ, կայսերական շէնքերու մէջ բանեւելով և 45,000 օսկուոյ պահանջը մ'ունենալով, անցեալ երկուշաբթի օր վսեմ Սարգիս պէյի ներկայացեր և իրենց պահանջը խնդրեր են. սակայն պատասխան ընդունել են թէ չորեքշաբթի օր պէտք է ներկայանան: Գործաւորը նոյն օրը վերստին ներկայացեր են. և տեսնելով որ ներսիսեան էֆ. Սարգիս պէյի տունը կերթայ կառքով, պօռալ սկսեր, կառքը կտորտեր և ներսիսեան էֆէնտին դուրս առնելով չարչարեր են. շատ ցաւալի պիտի ըլլար անշուշտ ներսիսեան էֆ. ի վիճա. կը եթէ ոստիկանները չհասնելով չազատէին ամբօխին ձեռքէն: Ներսիսեան

էք. ինչպէս նաև ամբողջին պարագլուխները Ղալաթ-Սարայի ոստիկանութեան տունը կը տարուին. սակայն ոստիկանութիւնը յանցաւորներէն խոստում առնելով որ այլ ևս տապալի բան մը չպիտի ընեն, ազատ կարձակէ զանոնք:

— Տրապիզոն գացող ժեզուիթները կիւմիւշ խանէի մէջ գիշերօթիկ և ցերեկեայ դպրոց մը հաստատուեան:

— Յունական Ավրի յրագիրը կը գրէ թէ կրթութեան պաշտօնէութեան դործակատարները երկուշաբթի օր Ղալաթիա, Բերայոյն գրավաճառաց խանութները խուզարկութեան պիտի ելնեն: Այս մասին Հելլէնական դեսպանին գիր գրուելու է արդէն, որ իւր կողմանէ ալ յատուկ պաշտօնակալ մը պիտի ղրկէ եղբւր:

— Մայրաքաղաքիս Սերվիական դեսպանը Բ. Դրան զանգատագիր մը ղրկելու է Թուրք-օսմանիական սահմանագլուխը Ալպանիացուց ձեռամբ տեղի ունեցած արշաւանայ համար և ինքերբ է որ այս մասին գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ըլլայ:

— Սելանիկէն Շքսորա տանող ճամբուն վրայ աւազակութիւնը նուազցելու է ճանապարհորդները քիչ շատ ապահովութիւն վայելել սկսելու եւ:

— Սըր Շարլ Ուիլսոն Պրուսա մեկնեցաւ:

— Պէյքըր փաշայի ընտանիքը այս ձմեռ Զիլուռիա պիտի բնակէ. տիկինը առջի օր յիշեալ քաղաքը մեկնելու է:

— Ժօրթ Զարիֆիի որդին Փարիզ մեկնեցաւ իւր հիւանդ հայրը տեսնելու համար:

— Հէյպէլի կղզւոյն կաթոլիկ եկեղեցին դուրս մտնելով, խորանին մեծ խաչը, արծաթ աշտանակներ, սկիհ մը և այլ ծանրագին նիւթեր դողցելու են: Զարագործները տակաւին չեն բռնուել:

— 24 քարոզիչ Նիւ-Խորքէն Եւրոպա գացել են:

— Կիյեօմ կայսեր թուրք և գահաժառանգ իշխանին որդի Հէնրիկոս իշխանը որ Բիէլ կը բնակէր, Պէրլին փոխադրուելու է: Իշխանը քանի մ'ամիս վերջը իտալիա և Արևելք ճամբորդութիւն մը պիտի ընէ:

— Նաթիօնալ Յայթունի լրագիրը կը գրէ թէ Հէրսէ-Պօստայի մէջ զինուորագրութիւն հաստատելը կը նշանակէ թէ այս երկիրը բոլորովին Աւստրիոյ ձեռքը պիտի անցնի:

— Ալէնթացուց թագաւորը երկու հարիւր մատաղատի աղջիկ մօրթել տուելու է անոնց արեամբ իւր պալատը ներկելու համար: Այս լուրը մատաղ աղջիկ մը տարեր է անդղիացուց որ յիշեալ կոտորածէն փախելու է, Ալէնթացիք մարդաղահեր ընելու սովորութիւն ունին. այս սովորութիւնը անգղիացիք ջնջելին 1872ին պատերազմ հրատարակելով և իրենց Գոլմասի մայրաքաղաքը գրաւելով:

— Կերկի թէ Պ. Կամպէթթա Սէն-Տիտէի փողոցը իւր պանդոկին մէջ ապահով չէ. վասն զի ոստիկանութիւնը անոր տանը

բոլորտիքը խել մը կասկածելի մարդիկ տեսնելով խիստ հսկողութիւն մը սկսել է:

— Բակուղայէն նոյեմբեր 9 թուով կը հեռագրեն թէ Կուսինացի Ալի փաշային Կ. Պօլիս ճամբորդելուն նպատակը Բ. Դրան կարևոր յայտնութիւններ ընել է: Տէրվիչ փաշա վերին Տէպրէ կը գլուխդ ընելու համար, ուրկէ ստորին Տէպրէ պիտի երթայ:

Բակուղայէն նոյեմբեր 10 թուով կը հեռագրեն թէ վերին Ալպանիոյ դաշտերը ջրով ողողեալ են:

Քարթրաթի լեռնակոնները հեռագրական բոլոր ձողերը կոտորուել են. և ուրոյն են անոնց շինութեան թույլ չը տալ մինչև որ տուգանք մը վճարուի իրենց. Շքսորայէն Քարթրաթի ժանտարմաներ ղրկուելու են բարեկարգութեան համար:

— Պօստայի և Հէրսէքի ապստամբաց զինուորները հոկտեմբեր 20 թուով ուղերձ մը ղրկել են Պ. Կլաթըսթին, յորում դաւաճը բնակող սերվիացիք իրենց կրած բռնութեանց դէմ կը գահադաշնին և կապառնան զէնք առնուլ եթէ արդարութիւնը չը գործադրուի:

Սոյն աղերսագիրը և մահմէտականէ և 5 յոյն ստորագրեալ է:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՍԵՂԱՆ

Ինչպէս արդէն հրատարակած էինք, Կիլիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսը երէկ առաւօտ հանդիսաւոր Ս. Կատարադ մատոյց Բերայի եկեղեցին, ուր ներկայ կը գտնուէին Գեր. Խորէն սրբազան Լուսինեան, Սեբաստիոյ առաջնորդ Գեր. Պետրոս սրբազան, Խոսովիզի քարոզիչ Գեր. Գրիգորիոս սրբազան, պատրիարքական փոխանորդը, Բերայի քարոզիչ Գեր. Ներսէս վարդապետ, այլ վարդապետներ և 5000ի չափ ժողովրդեան բազմութիւն մը:

Պատարագամատոյց սրբազանը երկար քարոզ մը խօսեցաւ, յորում ազգը ի սէր և ի միութիւն յորդորեց, շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր, Երեսփոխանութեան և վարչութեան որով Կիլիկիոյ աթոռոյն շահեւոր և իրաւունքները պաշտպանեցին վերջին օրերս:

Պատարագամատոյց սրբազանը Լիվիաձնայ և Սոյ երկու աթոռոց նախկին դահակալները յիշելէ վերջը Լիվիաձնայ արդի դահակալ Վեհ. Ս. Կաթողիկոսին, Երեսփոխանին և Կ. Պօլսոյ Պատրիարքաց անունները յիշատակեց ամենայն օրինաւորութեամբ:

Յետ պատարագի աւարտման Ս. Կաթողիկոսը Յակոբեան Մեծ. Միքայէլ Էփէնտիի տունը հրաւիրուեցաւ. նախորդ երեկոյն Մեծ. Պապի էփ. ի տունը հիւրընկալուած էր: Ս. Պատրիարք Հայրը որ երէկ Ս. Պատարագ մատոյց ի Պալատ, Բերայ վերադառնալով Յակոբեան էփ. ի տունը կապալէր, Երբ Ս. Կաթողիկոսը տուն հասաւ, Գեր. փոխանորդը և Գեր. Միքեան սանդուխէն, իսկ Ս. Պատրիարք Հայրը սէնեկին դրնէն դիմաւորեցին զինքը: Ս. Պատրիարքը Ս. Կաթողիկոսին

երեսն համբուրել ուղեց. իսկ Սա Ս. Պատրիարքին ճակատը համբուրեց:

Յետ այնորիկ սեղան նստան, որ չքեղ և զարդարուն էր. բաղականաց թիւը 25ի կը հասնէր: Սեղանին աջ կողմը Ս. Կաթողիկոսը և ձախ կողմը Ս. Պատրիարք Հայրը կը գտնուէին, իրենց շուրջն ունենալով գեր. Խորէն սրբազան, Գրիգորիոս սրբազան, Պատրիարքական փոխանորդը, Աղգային ժողովոյ և վարչութեան ատենապետները, կաթողիկոսական Յանձնախմբին անդամները, Բերայի քարոզիչը և Թաղ. խորհրդոյ անդամները:

Նախ Ս. Կաթողիկոսը Լիվիաձնայ և Սոյ երկու աթոռոց միութեան, Ներսէս Սրբազանի, Աղգային ժողովոյ և վարչութեան համար բարեմաղթութիւններ ըրաւ և ի զարգացումն և ի յաջողութիւն նոցա բաժակ առաջարկեց. յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Կաթողիկոսին կենացը բաժակ առաջարկեց, որոց հետեւեցան Աղգ. ժողովոյ և վարչութեան ատենապետները:

Հուսկ ապա գեր. Խորէն սրբազան Ամենայն Հայոց Հայրապետին կենացը բաժակ առաջարկեց, յայտարարելով թէ Լիվիաձնայ բովանդակ Հայոց գերագահ աթոռը, իսկ Սիս մասնաւոր կաթողիկոսական աթոռ մ'է. և սակայն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ոգւոյն և օրինաց դէմ է ըսել թէ Սիս հերձուած մ'է, հետեալ է և այլն և այլն: Սոյն բարեմաղթութենէն յանջալիս գոհ եղան բաղականը և մասնաւորապէս Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց Խորէն սրբազանի և ինքն իւր ձեռքը բաժակ մը տուաւ, զոր ընդունեց Խորէն սրբազան, համբուրելով Ս. Պատրիարք Հօր աջը:

Այսպէս վերջացաւ սոյն պաշտօնական սեղանը որ ամենուն մեծ տպաւորութիւն ներգործեց:

Կը լսեմք թէ Սոյ Ս. Կաթողիկոսին առաջին կարգի Մեծիորիէ պատուանշան և 3500 զրուշ ամսական շնորհուել է Բ. Դրնէն:

ԱՌ. ԻՆՔԵՆԱԿՈՉ ԱԻՆՏԵՆԱՆԻՉՆ

Այն գրուածն, որ իմաստաւորական հանդամանք չկրէ զատ՝ թշնամանօք ինչ է, պէտք է խնամօք իւր հեղինակին դարձնել, որպէս զի իւր ի հայեւոյ յիշատակով իւր մտային խեղճութիւնն դէթ փութայ ուղղել ինքզինքը:

Տ. Մ.

Հայրենիքի 859 բողոք թուոյն մէջ, Տիգրան էփ. Արղուհան ըստ օրինի տրամաբանելէն զկնի, կը պահանջէ Պ. Շիշմանեանէն որ եթէ «կուզէ կամ կարող է պատասխան մի տալ լրջօրէն և տրամաբանօրէն», տայ, եթէ ոչ՝ «տեսարանին վարագայրն գոյէ և լռէ»: Եթէ Պ. Շիշմանեան «տրամաբանօրէն» համոզուած լինէր թէ «ճշմարտ աւետարանչի» գործ չէ իւր ըրածը, եւ յաւիտեան պիտի լռէր. բայց քանի որ Պ. Շիշմանեան միայն իւր աղիտութիւնը յայտնած է

իւր այլանդակ և երկար յօգուածովը և ոչ ուրիշ բան, կը թողում որ ինքը «աւետարանչի գիմակին ներքե ծաղրէ ըզրբիստոնէութիւնն ու ծիծաղի, ծիծաղի ու ծաղրէ» մինչև որ յաղենայ, բայց ձեր ընթերցողաց համար պատասխան մի չեմ խնայեր:

Զեմ զարմանար որ Պ. Շիշմանեան ոչ թէ միայն չէ կարողացած ուրանալ թէ «Հայ աղգին մի փոքրամասնութիւնն իւր առաքելական եկեղեցւոյ միութենէն բաժնուելով՝ պարզապէս անձնական շահու տեսակէտով՝ ամենակարող, Աստուծոյ առջև ուխտագրութ գտնուած է, այլ նաև իրր ճշմարտութիւն մի ընդունած է. ինչու որ աղգին ինքնակոչ մարգարէներն ու աւետարանիչներն անգամ չեն կարող ուրանալու այդ ցաւալի իրողութիւնը. ոչ ալ կը համարձակին իրրև առաքելական վարդապետութիւնն պաշտպանել ժողովարաններու մէջ՝ սպրդած օտար և աւելորդ մոլութիւններն և հըրապուրիչ երգերն, առանց քրիստոնէական պարզ ճշմարտութիւնները ոտքի տակ առնելու:

Պ. Շիշմանեան քրիստոնէական կրօնը իւր շահուն նիւթ ըրած կը դաւանի թէ՝ ՈՍԿԻՆ է իւր Աստուածը, որուն կայր առաջնորդութեամբ, և ոչ թէ «կենդանի Աստուծոյն» բարկութեամբը Հայ աղգին մէկ փոքրա Բանութիւնը իւր օխըճալի վիճակին» մէջ ինկած կը համարի. մինչդեռ Արգուեան Էֆէնտի իրաւամբ Պ. Շիշմանեանի դէմ իրրև ապացոյց կը յիշէ «Ռուսաց, Գաղղիոցաց, Յունաց, Իտալացաց, Սլաւոնացաց ևն» աղգերուն յաջող և բարեօքած վիճակն, համարձակելով քննութեան տակ առնելու Պ. Շիշմանեանի կեղծուպատիր արդարասիրութիւնն, որուն վայրկեանական ժըպիտ ձգած է կոյր բաղդն՝ ընդերկար ծաղրելու համար:

Ես ԲԱՂԴԻՆ ո՛վ ըլլալը չեմ գիտեր և չեմ ճանչնար և ոչ ալ կրնամ համարձակել Աստուծոյ արդարասիրութիւնը քննադատել, (չմոլուկս քամէք և զուղտս կլանէք). միայն սա գիտեմ և կը հաւատամ որ ամեն ով որ «կենդանի Աստուծոյ» անհնազանդ գտնուի, Աստուած զանկա անմեղ պիտի չհամարի: Անօգուտ բանախօսութեան տեղի չտալու համար Պ. Շիշմանեանի տրամաբանօրէն գրուածքին մեծ մասը զանց կառնեմ, և «Աստուծոյ ու մարդոյ առջև մաքուր խղճմամբ մը» ունենալու համար (հանգերձին քղանցներէն բռնուեցէ՛ք) կըսեմ թէ ոչ Պ. Շիշմանեան և ոչ մէկ ուրիշը երբէք կարող է «արամաբանօրէն ցուցնել և հաստատել թէ ես Հայ աղգը կըրօնափոխութեան կը հրաւիրեմ, վասն զի ես կըրօնափոխութեան դիմած չեմ Շիշմանեանի պէս» որ ուրիշներու կասկածելի ըլլամ. այլ ընդ հակառակը թող աշխարհ գիտնայ որ ես կը հրաւիրեմ Հայ աղգէն անշատեալ մէկ փոքրամասնութիւնն, իւր մէջ սպրդած օտար և աւելորդ մոլութիւններէ և վարդապետութիւններէ մաքրել ինչպէս կը պատուիրէ Յիսուսի Քրիստոսի Ս. եկեղեցին,

և Աստուծոյ խօսքը ոսկիէ և արծաթէ Ամերիկեան և Անգղիական փայլուն գըրամներուն մէջէն դուրս հանելով յարգէ իւր եկեղեցին և աղգութիւնն, և սորվեցընէ զայն իւր անմեղ որդւոյն, որ իրենց սրտերուն մէջ ունենան «սկիզբն իմաստութեան» որ է «երկիւղ տեսաւ աւել»:

Կը հրաւիրեմ որ ինքնակոչ առաքելութիւնը առանց «մարդոց փառքն Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրելու», յիշէ իւր Պօրտեան տիւր պաշտօնն, և այլ ևս չը ծածկէ «ճշմարտ լոյսն» իւր մոլորացացած թշուառ աղգայիններէն և նոցա անտէրունջ որդիներէն:

Կը հրաւիրեմ որ Պ. Շիշմանեան ոչ թէ միայն մոլեռանդական մեծաբանութեամբ, այլ նաև գործքով աղգասէր լինի, և Քրիստոսի Յիսուսի հօգուովը և բարձրելոյն Աստուծոյ տանը նախանձովն վառեալ, խարազանով դուրս հանէ ժողովարանի մէջի «պանեօյի համար դիմող բաղդալինդիներն և երգեցիկ կիներն ու օրիորդներն, որոց լուծութիւն պահել կը հրամայէ Առաքեալն, և միանգամայն արծաթն ու ոսկին, որուն անհրաժեշտ պէտք ունին հայ դրագէտներն. նոյնպէս բանբիշներու և արանց զարդերն ու պատկերները վերցընէ, որք սըրբոց պատկերներն ունենան բաղդատմամբ՝ մարդուս շերմեռանդութիւնը կը վիրաւորեն, յիշէ և յիշեցնէ իւր սրտերուն՝ խօսք Յիսուսի խօսքը որ ըսաւ թէ «գըրուած է որ իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի»:

(Մնացածը վաղը)

... Խմբագրապետ Տէր

Աղգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս մեծաւ շնորհակալութեամբ կը փութայ Ձեր Պատուական լրագրոյն միջոցաւ հրատարակել հոկտեմբեր ամսոյ նուիրատու Աղգայնոց ցանկը:

Ըստ սովորութեան՝ Տօքսաֆ օղլու Տիմիթրաքի Էֆէնտի (միջնորդ աֆիօնի) որ մի տարւոյ չըլանի մէջ վաճառականներէ հաւաքած աֆիօնին կէսը Հայոց և միւս կէսը Յունաց Հիւանդանոցի կը բաժանէ, Աղգ. Հիւանդանոցի մասն ըստացաւ Հոգաբարձութիւնս Կիւլպէնկեան Սերովքէ Էֆէնտիի ձեռամբ. զըշ. 2047

Զմուռնիայի Սպարթալեան Թաղուր Էֆ. իւր ծանուցեալ բարեսրտութեամբն բարեհաճեցաւ նուիրել 10 օսմանեան լիւրա դր ստացաւ ի ձեռն Կիւլպէնկեան Տիգրան Էֆ. 4080

Մեծապատիւ Տեառը
Միսաք Թաշճեան 246
Մարտիրոս Այվազեան հացագին 216
Ծաւմուցի Մուրատ Յովսէփեան 408
Կարապետ Թիւրապեան Կեսարացի 408
Աստուածատուր Զիւսեանց 108
հացագին 108
Ս. Ղ. Պարտիզպանեան և ընկեր 60
Յարութիւն Սիմէոնեան 20
Զորս բարեսէր անձինք 62

Զորս հաղար քսան և հինգ զըշ. 4025

Եղիշանէս Խաչեան 5 ոչխար.
Գալլըի հողագործ Դամիանոս մէկ ոչխար

Բարեւէր ամս 18 տրամադրուան, 59 օխա բրինձ, 15 օխա շաքար, 40 օխա իւղ, 2 օխա նուռ, 1 ուկէն օխա քիշնիշ թուրունճ և շաքար:

Նաչիտ Աստուգեան աճառ 268 օխա Տիգրան Ումէտեան բրինձ 79 »
Տիգրան Գափամաճեան խաղող 175 »
Թօփգարուցի Մ. Սարգիս » 75 »
Աբրահամ Նուրիմեան թէմպէքի 3 »
Ս. Ղ. Պարտիզպանեան և ընկեր 90

տէսթէ սիկարի թուղթ
Պօղոս Գալըպճեան 40 հատ տաճկերէն քերական:

Հոգաբարձութիւնս յիշեալ նուիրատու աղգայնոց իւր խորին շնորհակալութիւնն յայտնելով, յոյս մեծ ունի թէ սոցա օրինակին հետևողներ կ'ունենայ ի միութեալութիւն թշուառ պատուաւորելոյ:

Մնամք յարգանքը
Ի դիմաց Հիւանդ. Հոգա.
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Ֆէնէրճեան Մ. Յակոբեան
3 նոյեմբեր 1884
Դրաս. Աղգ. Հիւանդ,
Մեծ նոր խան

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Ալէքէր Նոյ. 49
Սէյիտ Սիւլէյման 300 ձիաւորով Քաւայտէրի և Սէյտայի մէջ գտնուած դիրքերուն վրայ յարձակեցաւ. երկաթուղոյ պաշտօնականները Քարախէր ապաստանեցան: Քօսթան հաղարապետը անմիջապէս մեկնեցաւ Սէյիտ Սիւլէյմանը հաւաքածու համար:

Պէրլին 49 նոյ.
Երեսփոխանական Ժողովոյն մէջ պահպանողական Պ. Լօհէնքօֆ աղատական Պ. Խաթաբէյեքի տեղ գերմանական խորհրդարանի նախագահ ընտրուեցաւ:

Փարիզ 49 նոյ.
Վախճանեալ Պ. Փուրբօյի տեղ Պ. Լալէրվէր Թերակոյտի Ժողովոյն ցկեանս անդամ ընտրուեցաւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բրիդրէնի և Իրէկի կառավարիչ Հասան և Ալի փաշաները Սեւանիկ մեկնեցան:

— Իտալիոյ թագաւորը Վեհ. Սուլթանին Անունչիադա կոչուած մեծ պատուանշանը զրկել է երէկ երեկոյ, որ Իտալիոյ դեսպանին միջոցաւ Վեհ. Սուլթանի պիտի մատուցուի:

— Բուլմանիոյ տէրութիւնը Փարիզ և Լոնտրա մէյմէկ ծանուցագիր զրկել է խնդրելով որ Դանուրի խնդրոյն միջամտեն:

— Իտալիոյ դեսպանին Եանքօ անուն ծառայներէն մին, դեսպանին արկղը խորտակելով մէջը գտնուած դրամը յափըշտակել և փախել է, սակայն Բերալի ոստիկանութեան ջանքը ձերբակալուել է:

— Հաղըգաթ կըսէ թէ Բ. Դուռը բոլոր տէրութեանց բողոքագիր մը պիտի զրկէ, Աւստրիոյ տէրութեան Հէրսէք-Պօսնայէն զօրք առնելուն դէմ:

500,000 FRANCS

ՇԱՀԵԼԻ

Ներկայ վիճակահանութեան առաջին փուլը պարգևատրուել է սոյն գումարով: Վիճակահանութիւնը Համալսարանի (Գերմանիա) կառավարութեան կողմէն վաւերացեալ է, եւ պարգևատրուելու վճարման համար կառավարութիւնը երաշխաւորած է: Սոյն վիճակահանութիւնը ընդ ամենը 50,800 պարգև կը պարգևատրուէ, որոց գինն է 14,043,425 ֆրանք եւ ետքը անգում պիտի քաշուին: Վիճակահանութեան օրերը պաշտօնապէս որոշուած են, եւ հետզհետէ պիտի քաշուին: Առաջին անգամին համար առ առաւելն մինչեւ զհետեւներ 14 (չստ լատ.) յանձնարարութիւն կընդունուի: Սոյն օրը կոչուի վիճակահանութիւն:

Սոյնէն մեծ գումարն է, ինչպէս վերը կը տեսնուի, 500,000 ֆրանք: Բայց ասկէ վիճակահանութիւնը կը պարգևատրուէ նաեւ Հետեւեալ պարգևները. 312,500 487,500, 125,000, 75,000, 62,000, եւ շատ մը պարգևներ.

50,000, 37,500, 34,250, 25,000 48,750, 45,000, 42,500, 40,000 75,000, 62,500, 50,000, 37,500, 25,000 48,750, 45,000, 42,500, 62,500, 37,500 262, 250, 487, 472, 455, 425 ֆրանքի եւն:

Սոյնէն վտր պարգևն է 25 ֆրանք: Վիճակահանութիւնն ընդ ամենը 50,800 պարգև կը պարգևատրուէ որոց գումարը կընէ, 14,043,425 ֆրանք:

Տոմսակց զինքը որոշուած են եւ առաջին մասի բաժանման ամբողջական տոմսակի մը գինն է 7,50 կէս տոմսակի 3,75 եւ քառորդ տոմսակի 1,90. բոլոր տոմսակները տէրութեան զինադրօշմը կը կրեն: Յանձնարարութեանց հետ տոմսակց զինքը մէկտեղ պէտք է զրկուի ունէ երկրէ զբաղման մը արժէտոմանքով կամ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ, Աւստրիոյ, Սնդղիոյ վրայ վտանակադրով կամ բռնաբարով յանձնարարութեամբ:

Յանձնարարութիւնը հասնելուն պէս, տոմսակները իրենց տէրերուն պիտի զրկուի:

Ամէն զրկուող հետք պիտի կրցնէ ձրի բոլոր քաշուած վիճակահանութեանց պաշտօնական ծրարիւրը, եւ քաշուողն ետքը շահութիւններուն պաշտօնական ցուցակը պիտի զրկուի: Բոլոր տէրերուն, Պարագնայ զինքը անմիջապէս պիտի վճարուի կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ եւ մեր միջոցաւ շահութիւնն արքը զրկուելով: Մեր դրամատունը 100 տարիէ ի վեր հաստատուած ըլլալով, հարկ վճար վտահայեցելու թէ ամէն յանձնարարութիւն ճշդիւ եւ փութով կը գործադրէ:

Յանձնարարութիւնը պէտք է ուղղուի հետեւեալ հասցեով.

Jsenthal & Co
BUREAU PRINCIPAL DE LOTE-
RIE, HAMBURG (Allemagne)

Մեր թղթակցութիւնը եւ բոլոր կան ամէն լիզոններով կը կատարուին: Անկ նամակը Արեւելքէն Համբուրք 1480 ժամու մէջ կը հասնի:

Էժէն Սիւ
ԵՄԲՈՐՔ ՓԱՐԻՍ

Թարգմանեալ Կ. Յ. Փանոսեան
Սոյն հետաքրքրական վէպը տաճկերէն լեզուաւ տետր տ. տետր կը հրատարակուի եւ արժանի է ամեն կարգի անձանց ընդունելութեան:

Ի զին 20 փութայ

ԴՈՐԾԱՐԱՆ ԵՆԵՒՃԷ ԾԻԱԽՈՏԻ
ԳՕԵԹԻ ԵՂԱՐԱՐ ԵՒ ՇԱՀԵԼԻ
Ղալաթա. Սանտրոգըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւտրական բոլոր պատահանատուութիւնը մեր վրայ առնելով ԳՕԵԹԻ եղբարց եւ Շահիճի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտրոգըլար փողոցը թիւ 130 դործատունն հաստատելու ի վեր արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յանձնարարաց բազմութենէն: Ամէն ոք չաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտն ընտրութիւնը, ճաշակը եւ զինքներուն չափաւորութիւնը տեսակներուն համեմատութեամբ. ուստի եւ մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տալ մեր գործառնութեանց:

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109 թիւ շէնքին մէջ, եւ իւրան համեմատ ընդարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքէն թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններն յոյժ գոհացողիչ կերպիւ եւ փութով կատարելու: Երկրորդ ծխախոտներէն արագորով ամեն կողմ եւ մանաւանդ յիշիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր խնամօք պատրաստել տայ բոլոր եւ ահա այս խնամօք եւ գոհողութեանց չարհիւն է որ այսօր ամեն նոյր եւ հոտուէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ 150նոց, 200նոց, եւ 300նոց եւ աւելի բարձր զինքերով ըստ տեսակին: Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտրի ծխախոտ դանելու մասին, բաւական է զիմն մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանտրոգըլար փողոց թիւ 109, եւ կամ ամէն ծխախոտներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ասպարէզներէն:

Ծան. Օտար երկիրներէ ասպարէզ ուղղուողը կը մասնակցին այն մեկնաչորհին, զոր ունիմք կայսերական կառավարութենէն, որ է պանտրօի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով 100ն 20% հ կուտենան:

Վաճառատուններն են.
Ղալաթիա Սանտրոգըլար թիւ 109
Զընտան գարու 25 օմէկիճիլէր » 29
Էմին-է-ճիւլ » 56

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈԼԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐ

ԸՆԹԱՅԻ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Նոր գասագիրք
ԹՈՒԱԴԻՏՈՒԹԵԱՆ
(Մտաւոր եւ գրաւոր)

Առաջին ու երկրորդ տարիներու համար
Աշխատասիրեաց Յ. Գ. Փայագաչեան
Բ. Տպագրութիւն

Մանկավարժական տեղի սկզբնայն համաձայն պատրաստուած սոյն Դասագրքին առաջին տարին՝ երկրորդ տարւոյ յաւելմամբ եւ մաքուր տպագրութեամբ իւրոյ ընծայուած է եւ կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Գին 3 դրուշ:

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

Պատկերազարդ.

ԴՐՏԵ Ս. Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Սոյն գիրքը՝ որ տղայոց համար խիստ յարմար է, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուն եւ կը պարունակէ իւր մէջ զանազան մանրամասներ, խրատներ եւ այլ բաւոյական դասեր. որ, դպրոցական երկօնու ուսանողը անշուշտ կրնան մեծ օգուտ քաղել:

Կեդրեանտեղին է Ուղուն չարչի Փըրէնկեան գրատունը. կը գտնուի նաեւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով: Գին 60 փրյ: Դպրոցաց համար զեղչ կըլլայ:

ՏԻՐ-ԻՄԲԱԳԻՐ
Ե. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Իրգա փաղա խան քիւ 14

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄՍԱՐԱՅԻՈՅՆ

Կը ծախուի Միլաստան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ:

Փանասէն իւր օգտակարութեամբ, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն զեղացւոյն եւ գոտատացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը հաճարած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ գարման հազիւ կը գտնուին:

Փանասէն բուսեղէններէ բազադրեալ լինելով՝ բոլորովին անվնաս է փանասէն այրածին ցաւը կ'աճնէ ու քիչ ամենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'աճնէ:

Ձղային, յօգստին եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տաքնապեալ կը հանգարտեցնէ: Ատամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնու:

Փանասէն ակոյրի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը բժշկէ նաեւ վորճարութիւն, թանձր, հաղ, չերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռնցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան տխուր, որոց սկզբնապատճառը զրկութիւնն են: Այսպէս կը վիպեն շատեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտը եւ ճանապարհորդը իրենց մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց ատեն գործածելով՝ մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ Նէնի-ճամիի դրան կից Միլաստանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի զեղադործաց քով ու դաւաճներն ալ կը գտնուին: